

Fra smed og skrædder til det daglige brød.

Smedjen set fra kirketårnet. Fotoet er taget før 1914.

Erik B. Jensens vognmandsforretning. Vauxhall'en er den Ivar Hardis senere forulykker med.

Brødsalget da fam. Hardis ejede det.

I slutningen af 1840erne fik Svogerslev en ny smed. Han hed Peder Jensen og var bosat i den gamle smedje på Hovedvejen der stadig i byen betegnes som "smeden". Han havde flere børn, og mindst to af disse kom i smedelærer hos deres far. Den næstældste Lars Pedersen, f. 1847, står i 1870 opført som smedesvend. Han kunne imidlertid ikke affinde sig med at være svend ved sin far, og at overtage smedjen lå langt ude i fremtiden. Så han indrettede sig egen smedje i nabohuset ved siden af, Svogerslev Hovedgade 35. Huset ligger endnu i byen. Hvidkalket med sort bindingsværk. Vinduerne er blå og huset bærer endnu stråtag. Huset skal være opført i 1800, og var oprindeligt et fæstehus under Egholm gods, mellem Skibby og Kirke Hyllinge. I 1875 frikøbes huset til selveje af Peter Nielsen, og i 1876 sælger han det til den unge smedesvend, nu smedemester Lars Pedersen. Huset var oprindeligt noget større, sammenbygget med et lille hus, men sammenhørende under samme matrikel nummer. I det lille hus der nu er nedrevet, boede to brødre Peter og Jens Nielsen. Begge brødre var ugifte skræddere. Deres far havde også været skrædder, så de var sikkert oprindeligt udlært ved deres far. Peter Nielsen f. 1839 havde været soldat i 1864, og betegnes i 1890erne som "noget drikfældig". De to brødre regnedes ellers som dygtige og gik i folkemunde under navnet "*de fine skræddere*". Hvornår den lille tilbygning blev revet ned, vides ikke. Lars Pedersen virker som smed frem til sin død i 1922. Hvor meget han selv har svunget hammeren de sidste år er usikkert. Ved sin død var han 75 år.

Omkring 1869 deles matriklen op i tre, hvor smedjen har den absolut mindste grund.

Brødsalget da fam. Olischer havde det.

Maleri fra starten af 50erne.

Familien Hardis. Meta og Ivar Hardis.

Udsnit af luftfoto, 1957.

I 1930erne blev huset brødsalg. Det var i den tid hvor der ikke var bager i byen. Brødet blev i første omgang leveret fra Roskilde Fællesbageri. I 1948 overtog familien Hardis bygningen. Med i handlen var licensen til at føre lille-bil, og denne fulgte også med i form af en Vauxhall sedan årg. 1936. Ivar Hardis var vognmand frem til et uheld i april 1951 hvor han i stærk tåge svingede for tidligt til højre og styrtede fire meter ned. Mirakuløst undslap han ulykken med lidt knubs og en hjernerystelse, men bilen blev totalt skadet. Derefter ophørte han med at køre lille-bil. Efter at familien Hardis fraflyttede bygningen med brødsalg blev denne overtaget, af først familien Margrethe og Axel Nielsen, og derefter Vita og Frederik Olischer. De solgte huset til Kornerup mølle, der nu blev leverandør af brød til Svogerslevs indbyggere. Senere blev familien Mortensen bestyrer af brødsalget for møllen i Kornerup. Brødsalget i byen forsvandt i 1972 i forbindelse med at der kom, først bagerudsalg, og senere bageri i det nyopførte Svogerslev Center. I dag er der beboelse i det lille stråtækte hus ved gadekæret. På gavlen mod vest kan der stadig ses to gamle hjul og hestesko, og ved husets dør hænger der et lille symbol for en smed. Alle delene er fremskaffet af familien Mortensen, og stammer således ikke fra den gamle "Lars Smed".

Det gamle maleri fra 1950erne fik familien Hardis som betaling for brød som de havde foræret maleren. Han havde ingen penge, og lavede maleriet som tak. Maleriet er stadig i familien eje.

Udsnit af luftfoto, 1957. Gadekæret til venster i billedet.

Privatbeboelse anno 2018.

Smedesymbolet på husets forside.